

Sygn. akt V AGa 245/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Stojek (spr.)
Sędziowie:	SA Zofia Kołaczyk SA Wiesława Namirska
Protokolant:	Diana Pantuchowicz

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2019 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 27 czerwca 2017 r., sygn. akt X GC 576/16,

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w części uwzględniającej powództwo (punkt 1) w ten sposób, że zasądza od pozwanej na rzecz powódki:

a) kwotę 93.870,91 (dziewięćdziesiąt trzy tysiące osiemset siedemdziesiąt 91/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty:

- 2.398,33 złotych od 23 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 27.946,78 złotych od 13 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
- 21.600 złotych od 22 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
- 36.933,27 złote od 12 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 4.992,53 złote od 20 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty,

b) ustawowe odsetki za opóźnienie od kwot:

- 22.717,52 złotych od 11 kwietnia 2014 r. do 22 kwietnia 2014 r.,
- 41.919,19 złotych od 23 kwietnia 2014 r. do 30 kwietnia 2014 r.,
- 36.999,19 złotych od 1 maja 2014 r. do 13 maja 2014 r.,
- 35.567,13 złotych od 14 maja 2014 r. do 2 czerwca 2014 r.,
- 34.116,42 złotych od 3 czerwca 2014 r. do 19 czerwca 2014 r.,
- 22.659,90 złotych od 20 czerwca 2014 r. do 25 czerwca 2014 r.,
- 16.159,92 złotych od 26 czerwca 2014 r. do 25 lipca 2014 r.,
- 14.579,94 złotych od 26 lipca 2014 r. do 30 lipca 2014 r.,
- 12.119,94 złotych od 31 lipca 2014 r. do 30 sierpnia 2014 r.,
- 8.079,96 złotych od 31 sierpnia 2014 r. do 29 września 2014 r.,
- 4.039,98 złotych od 30 września 2014 r. do 25 października 2014 r.,
- 2.460 złotych od 26 października 2014 r. do 30 października 2014 r.,

c) oddala powództwo w pozostałej części;

2. w części orzekającej o kosztach procesu (punkt 4) w ten sposób, że zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 6.293,89 (sześć tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt trzy 89/100) złote tytułem kosztów procesu;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

I. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 754,16 (siedemset pięćdziesiąt cztery 16/100) złote tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Zofia Kołaczyk	SSA Grzegorz Stojek	SSA Wiesława Namirska
--------------------	---------------------	-----------------------

Sygn. akt V AGa 245/18

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z o.o. w K. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) spółki z o.o. w Z., po pierwsze, kwoty 154.282,94 zł z odsetkami ustawowymi od: a) 14.981,40 zł od 13 maja 2014 r., b) 21.600 zł od 23 kwietnia 2014 r., c) 25.177,52 zł od 11 kwietnia 2014 r., d) 21.600 zł od 22 maja 2014 r., e) 27.946,78 zł od 13 maja 2014 r., f) 36.993,27 zł od 12 czerwca 2014 r., g) 4.992,53 zł od 20 czerwca 2014 r., h) 991,44 zł od 15 kwietnia 2014 r., po drugie, kosztów procesu.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Gliwicach

1. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę:

- a) 21.600 zł z ustawowymi odsetkami od 23 kwietnia 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.,
  - b) 25.177,52 zł z ustawowymi odsetkami od 11 kwietnia 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.,
  - c) 21.600 zł z ustawowymi odsetkami od 22 maja 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.,
  - d) 27.946,78 zł z ustawowymi odsetkami od 13 maja 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.,
  - e) 36.933,27 zł z ustawowymi odsetkami od 12 czerwca 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.,
  - f) 4.992,53 zł z ustawowymi odsetkami od 20 czerwca 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.;
2. oddalił powództwo o zapłatę kwoty 14.981,40 zł;
  3. umorzył postępowanie w pozostałym zakresie;
  4. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 15.932 zł tytułem kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie oparł o następujące ustalenia faktyczne i oceny prawne.

W dniu 24 kwietnia 2013 r. powódka (poprzednia firma: Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o.), pozwana i (...)spółka z o.o. w Z. (dalej: (...)) zawarły umowę konsorcjum (dalej: umowa konsorcjum I). Nastąpiło to w związku z przetargiem ogłoszonym przez (...) spółkę z o.o. w L. (dalej: (...)) na wywóz odpadów z terenu Gminy (...) (miejskiej). Obowiązki lidera konsorcjum określał § 4 umowy konsorcjum I. Liderem konsorcjum została pozwana. Do obowiązków lidera konsorcjum należało między innymi koordynowanie realizacji prac dotyczących umowy usługowej, w tym decyzja o miejscu przekazania zmieszanych odpadów komunalnych, prowadzenie z zamawiającym korespondencji w sprawie rozliczeń i przekazanie jej do wiadomości uczestnika konsorcjum. Uczestnik konsorcjum mógł prowadzić korespondencję z zamawiającym w zakresie spraw dotyczących prac i interesów stron, gdyby lider konsorcjum zaniechał ich wyjaśnienia bądź załatwienia. Wszystkie decyzje w ramach umowy konsorcjum I, w szczególności związane ze sposobem wykonywania umowy usługowej, miały być podejmowane przez strony wspólnie i jednomyślnie. Odpowiedzialność za wniesienie wadium strony miały ponosić proporcjonalnie do zakresu prac, który ustaliły. To samo dotyczyło odpowiedzialności za wniesienie zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Zgodnie z § 4 ust. 6 umowy konsorcjum I, cena ofertowa w przetargu oraz szczególne warunki rozliczenia między stronami za realizację umowy usługowej miały być określone w załączniku do umowy konsorcjum I. W § 6 umowy konsorcjum I jej strony postanowiły, ilu mieszkańców Gminy (...) (miejskiej) będą obsługiwać, mianowicie powódka – 15.000, (...) 8.000, pozwana – 50.000. Strony umowy konsorcjum I zawarły w jej § 7 następujące postanowienia dotyczące rozliczeń. Faktury dla zamawiającego będzie wystawiał lider konsorcjum i on będzie odpowiadał za przedstawienie dokumentacji niezbędnej do rozliczenia usług. Uczestnicy konsorcjum będą przekazywać dokumentację rozliczeniową liderowi i wystawiać faktury dla lidera, obejmujące częściowe wykonanie umówionego świadczenia, to jest prace zrealizowane w danym miesiącu (okresie rozliczeniowym), po zatwierdzeniu protokołu odbioru częściowego przez zamawiającego. Zapłata wynagrodzenia objętego fakturą wystawioną dla lidera następować miała w terminie siedmiu dni od daty zapłaty przez zamawiającego wynagrodzenia objętego fakturą, którą lider konsorcjum wystawi dla niego za dany miesiąc.

W dniu 25 czerwca 2013 r. konsorcjanci (powódka, pozwana i (...)) zawarli z (...) umowę numer (...) (dalej: umowa nr (...)), przez konsorcjantów nazwaną umową usługową. Umowa nr (...) obejmowała usługę odbioru i zagospodarowania

odpadów komunalnych stałych, powstających na nieruchomościach zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie Gminy (...) (miejskiej). Zakres obowiązków wykonawcy (konsorcjantów) względem zamawiającego określał § 4 umowy nr (...).

Natomiast w zakresie stosunku prawnego między samymi konsorcjantami Sąd Okręgowy ustalił, że chociaż spośród nich aneks do umowy konsorcjum I podpisała jedynie powódka, stosowali się oni do niego i rozliczali się wedle tego aneksu. Aneks do umowy konsorcjum I miał obowiązywać od 1 lipca 2013 r. Zgodnie z nim, powódka miała świadczyć usługę wyłącznie w zakresie selektywnego odbierania odpadów na terenie miasta (...), za co – do 30 czerwca 2014 r. – wynagrodzenie miało wynosić 20.000 zł netto miesięczne. Po 30 czerwca 2014 r. wynagrodzenie za to świadczenie powódki miało podlegać dalszej negocjacji.

Wykonując umowę nr (...), powódka wystawiła dla pozwanej faktury o numerach: (...) z 28 lutego 2014 r., (...) z 31 marca 2014 r. i (...) z 30 kwietnia 2014 r., z których każda obejmowała kwotę 20.000 zł netto (21.600 zł z podatkiem VAT). W niniejszym procesie powódka dochodziła wynagrodzenia objętego dwoma fakturami spośród tych ostatnio wskazanych (21.600 zł i 21.600 zł) oraz odsetek za opóźnienie w jego zapłacie od 23 kwietnia 2014 r. i 22 maja 2014 r.

Dwie kolejne umowy konsorcjum zostały zawarte już tylko przez powódkę i pozwaną. Nastąpiło to 5 czerwca 2013 r. (umowa konsorcjum (...)) i 7 listopada 2013 r. (umowa konsorcjum (...)).

Przyczyną zawarcia umów konsorcjum (...) i (...) było ogłoszenie przez Gminę (...) (wiejską) postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na wywóz odpadów z terenu tej Gminy oraz kolejnego postępowania przetargowego, dotyczącego uzupełniającego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych na nieruchomościach zamieszkałych, znajdujących się na terenie tej Gminy.

Postanowienia umowy konsorcjum (...) były identyczne z postanowieniami umowy konsorcjum I, z tym że w § 6 umowy konsorcjum (...) strony określiły swe obowiązki w zakresie realizacji umowy usługowej w ten sposób, że każda z nich obsługiwać będzie po 50 % nieruchomości na terenie Gminy (...) (wiejskiej). Także w umowie konsorcjum (...) strony postanowiły, że odpowiedzialność za wniesienie wadium będą ponosić proporcjonalnie do zakresu prac ustalonego w tej umowie bądź w załącznikach do niej. Szczegółowe warunki rozliczenia pomiędzy stronami za realizację umowy usługowej miały być określone w załączniku do umowy konsorcjum (...) (§ 4 ust. 6 umowy konsorcjum (...)). Umowa konsorcjum (...) przewidywała, że w razie niewykonania części świadczenia przez jednego z uczestników konsorcjum drugi z nich ma prawo żądać zwrotu poniesionych w związku z tym nakładów. Także w umowie konsorcjum (...) strony postanowiły, że liderem konsorcjum będzie pozwana.

W załączniku do umowy konsorcjum (...) strony ustaliły podział obowiązków i zasady rozliczeń. Po pierwsze, strony miały na własny koszt odbierać ustaloną część odpadów od Gminy (...) (wiejskiej) i przekazywać je do zagospodarowania oraz dzielić się przychodem proporcjonalnie do ilości odebranych odpadów. Po drugie, powódka miała zapewnić obsługę punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (dalej: (...)), co zostało wycenione na kwotę 14.000 zł netto. Po trzecie, pozwana miała prowadzić (...) oraz zapewnić rozliczanie i prowadzenie kontraktu, co zostało wycenione na 4.000 zł netto (prowadzenie (...)) i 2.000 zł netto (rozliczanie i prowadzenie kontraktu). Te koszty strony miały pokrywać w równym stopniu. Po czwarte, odpady selektywne (gromadzone w pięciu pojemnikach typu dzwon) w całości miała przekazywać do odzysku powódka i z tej części przychodu zwracać opłaty Gminie (...) (wiejskiej). Po piąte, dla każdej ze stron wyznaczone zostały terminy odbioru leków, a przychód z tego tytułu miał przypadać podmiotowi odbierającemu. Po szóste, odbiór elektroprzętu był obowiązkiem każdej ze stron. Każda z nich miała odbierać elektroprzet „ze swojej części Gminy” i każda z nich miała uczestniczyć w pokryciu opłaty na rzecz Gminy proporcjonalnie do ilości zebranego elektroprzętu. Po siódme, rozliczenia z tytułu prowadzenia (...) (to jest koszty utylizacji, zwrot opłaty do Gminy, koszty wywozu odpadów) w całości przejęła pozwana.

Załącznik do umowy konsorcjum (...) zawiera postanowienie o jego obowiązywaniu do grudnia 2013 r. Czas obowiązywania załącznika do umowy konsorcjum (...) w drodze ustnych ustaleń strony przedłużyły do końca stycznia 2014 r. Po styczniu 2014 r. strony nie podpisały nowego załącznika do umowy konsorcjum (...), ani w innej formie

nie zawarły kolejnego porozumienia w przedmiocie, który regulował. Natomiast nie uległ wtedy zmianie zakres obowiązków stron, wynikających z umowy konsorcjum (...).

Powódka umotywowała podpisanie przez siebie załącznika do umowy konsorcjum (...), który obowiązywał do końca grudnia 2013 r. swoją oceną dochodowości (...), gdyż koszty wiązały się jedynie z ich organizowaniem, zaś już istniejące przynosiły dodatkowe dochody. Z tej przyczyny zgodziła się ponosić połowę kosztów prowadzenia (...) tylko do końca grudnia 2013 r.

W dniu 31 lipca 2013 r. strony procesu – jako związane umową konsorcjum (...) – zawarły z Gminą (...) (wiejską) umowę numer (...) (dalej: umowa nr (...)), przez konsorcjantów nazwaną umową usługową.

Do końca wykonywania umowy nr (...) powódka obsługiwała pojemniki typu dzwon do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych pojazdem wyposażonym w HDS, co strony wyceniły na kwotę 14.000 zł, jak o tym była mowa, z czego połowę miała pokrywać powódka. Pozwana rozważała możliwość zakupu pojazdów wyposażonych w HDS.

W specyfikacji istotnych warunków zamówienia znajdowało się postanowienie, zgodnie z którym wykonawcy mieli obowiązek zawarcia z Gminą (...) (wiejską) umowy „dzierżawy” pojemników oraz gruntu pod pojemniki. Powódka przyznała fakt zawarcia z Gminą (...) umowy „dzierżawy” pojemników i gruntu oraz obciążenie powódki należnością za czas bezumownego korzystania z pojemników i gruntu. Podniosła, że faktura numer (...) z 31 maja 2014 r. wystawiona dla niej przez pozwaną, obejmująca kwotę 9.778,50 zł, nie dotyczy „dzierżawy” pojemników od Gminy (...), lecz należności za pojemniki udostępnione przez pozwaną.

Wykonując umowę nr (...), powódka wystawiła dla pozwanej faktury numer:

- a) (...) z 28 lutego 2014 r., obejmującą dwie kwoty, mianowicie 7.560 zł (7.000 zł netto) za odbiór odpadów selektywnych samochodem HDS i 25.177,52 zł za odbiór odpadów; faktura ta została następnie skorygowana o kwotę 7.560 zł, ostatecznie obejmując jedynie 25.177,52 zł,
- b) (...) z 30 marca 2014 r., obejmującą 27.946,78 zł za odbiór odpadów,
- c) (...) z 30 kwietnia 2014 r., obejmującą 36.993,27 zł za odbiór odpadów.

Jeżeli chodzi o umowę konsorcjum (...), żadna ze stron nie załączyła załącznika do niej, obejmującego podział obowiązków i zasady rozliczeń pomiędzy nimi, którego zawarcie przewidziały w § 5 umowy konsorcjum (...).

W związku z umową konsorcjum (...) strony procesu w dniu 12 grudnia 2013 r. zawarły z Gminą (...) (wiejską) umowę numer (...) (dalej: umowa nr (...)), przez konsorcjantów określoną umową usługową.

Zgodnie z § 5 umowy nr (...), zapłata należności za przedmiot umowy miała się odbywać w etapach miesięcznych, na podstawie faktury wystawionej za odpady rzeczywiście odebrane i zagospodarowane w ramach tejże umowy. Faktura miała być wystawiona po dokonaniu przez zamawiającego odbioru usługi i sporządzeniu miesięcznego protokołu świadczenia usługi.

Ograniczając się do zarzutu, że powódka nie wykazała przesłanek powstania dochodzonych roszczeń, pozwana w odpowiedzi na pozew nie twierdziła, że nie otrzymała zapłaty od zamawiającego bądź że powódka nie wykonała świadczenia, za które domaga się zapłaty. Jako lider konsorcjum, pozwana otrzymała od zamawiającego zapłatę za usługi wykonane przez powódkę w zakresie określonym zawartymi umowami. Pozwana nie wskazała żadnych okoliczności, które prowadziłyby do wniosku o nieprawidłowości wyliczeń należności objętych fakturami. Zaksięgowała faktury wystawione dla niej przez powódkę i nie sformułowała zarzutów odnośnie do wysokości wynagrodzenia wskazanego w tych dokumentach. Z tej przyczyny Sąd Okręgowy stwierdził, że brak podstaw do kwestionowania wysokości żądania pozwu w zakresie obejmującym wykonywanie usług przez powódkę.

Wszystkie trzy umowy konsorcjum zawierały postanowienie, że termin płatności faktur wystawionych przez powódkę dla pozwanej wynosi 7 dni od daty zapłaty wynagrodzenia objętego fakturą wystawioną przez lidera konsorcjum dla zamawiającego za dany miesiąc. Pozwana nie przedstawiła dowodów, że wystawiła faktury dla zamawiającego w terminie, który uniemożliwiłby zrealizowanie zapłaty roszczeń dochodzonych w niniejszym procesie w terminach, od jakich powódka domagała się zapłaty odsetek za opóźnienie w zapłacie. Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy stwierdził, że brak podstaw do uznania, że wskazane w pozwie terminy żądań odsetkowych są niezgodne z terminem wymagalności roszczeń powódki.

Chociaż z postanowień załącznika do umowy konsorcjum (...) wynika, że miał obowiązywać jedynie do końca 2013 r., obowiązywał do końca stycznia 2014 r., jak strony postanowiły przez dokonanie ustnych ustaleń. Zgodną wolą stron było dokonanie nowych ustaleń po zakończeniu obowiązywania załącznika do umowy konsorcjum (...). Wbrew stanowisku pozwanej, niedokonanie ich nie zwalnia tej osoby prawnej z obowiązku zapłaty wynagrodzenia za usługi, które powódka wykonała i za które pozwana otrzymała wynagrodzenie od zamawiającego.

Sąd Okręgowy podkreślił, że powódka nie domagała się zapłaty wynagrodzenia za odbiór odpadów z pojemników typu dzwon do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych pojazdem wyposażonym w HDS. Jak bowiem była już o tym mowa, wprowadzie powódka pierwotnie w wystawionej przez siebie fakturze nr (...) z 28 lutego 2014 r. ujęła wynagrodzenie za odbiór odpadów samochodem typu HDS (7.000 zł netto, 7560 zł z podatkiem VAT), lecz w tym zakresie skorygowała tę fakturę i nie wniosła o zasądzenie kwoty 7.560 zł za odbiór odpadów samochodem wyposażonym w HDS. Natomiast oświadczeniem zawartym w piśmie z 17 stycznia 2017 r. powódka cofnęła pozew w zakresie żądania zapłaty kwoty 991,44 zł z tytułu wykonania usług na terenie P., o zapłacie której pozwana twierdziła w odpowiedzi na pozew.

Pozwana złożyła do akt sprawy dowód, że 9 maja 2014 r. zapłaciła na rzecz powódki kwotę 112.273,30 zł, podnosząc, że zapłata obejmowała kwotę 14.981,40 zł wskazaną w fakturze numer (...) z 31 stycznia 2014 r. wystawioną przez powódkę w związku z realizacją umowy nr (...). Ponieważ powódka nie zakwestionowała otrzymania tej kwoty i jedynie odniosła się do zarzutu potrącenia, Sąd Okręgowy uznał fakt zapłaty kwoty 14.981,40 zł za wykazany. Tym samym uznał, że powództwo w zakresie żądania zapłaty 14.981,40 zł z ustawowymi odsetkami od 13 maja 2014 r. jest bezzasadne.

Wbrew twierdzeniu pozwanej, Sąd Okręgowy uznał, że potwierdzenie zapłaty przelewem bankowym kwoty 14.333,56 zł nie dowodzi spełnienia przez nią świadczenia dochodzonego w niniejszej sprawie. Zapłata kwoty 14.333,56 zł dotyczyła bowiem należności objętych kilkoma fakturami, z których już tylko objęta pozwem, opiewając na kwotę 32.737,52 zł, przewyższa wysokość dokonanej zapłaty (14.333,56 zł). Z polecenia wykonania operacji bankowej, o jakiej teraz mowa, wynika, że w szczegółach płatności wskazano faktury o numerach niższych, a więc dotyczących faktur wcześniej wymagalnych.

Sąd Okręgowy odniósł się do podniesionego przez pozwaną zarzutu potrącenia.

Strony, które po zakończeniu obowiązywania załącznika do umowy konsorcjum (...) nie dokonały dalszych ustaleń dotyczących zasad rozliczeń, powinny rozliczać się wyłącznie wedle zasad określonych w umowie konsorcjum (...). Zatem brak podstaw do obciążenia kosztami przewidzianymi załącznikiem do umowy konsorcjum (...), gdy chodzi o koszty obejmujące czas po zakończeniu jego obowiązywania. Ponieważ w tym zakresie roszczenia zgłoszone do potrącenia nie znalazły uzasadnienia w umowie konsorcjum (...), w tej części zarzut potrącenia okazał się bezzasadny.

Powódka przyznała, że strony zobowiązały się ponosić koszty „dzierżawy” gruntów gminnych pod pojemnikami i „dzierżawy” pojemników stanowiących własność Gminy (...) (wiejskiej). Pozwana zgłosiła do potrącenia refaktury kosztów „dzierżawy” gruntu pod pojemnikami oraz „dzierżawy” pojemników w okresie poprzedzającym luty 2015 r. Natomiast w celu wykazania roszczeń z tego tytułu przedstawiła wystawione dla niej przez Gminę (...) faktury, którymi objęto czynsz „dzierżawy” gruntów w lutym 2015 r. i marcu 2015 r. w kwotach po 284,52 zł oraz czynsz „dzierżawy” pojemników w lutym 2015 r. i marcu 2015 r. w kwotach po 2.743,34 zł. Zatem pozwana nie wykazała, że

Gmina (...) (wiejska) obciążyła ją zgłoszonymi do potrącenia kosztami z tytułu „dzierżawy” gruntów pod pojemnikami i „dzierżawy” pojemników do selektywnej zbiórki odpadów, stanowiących własność Gminy (...) za okres, którego dotyczy zarzut potrącenia.

Postępowanie dowodowe nie wykazało podstaw do obciążenia powódki kosztami w kwocie 7.950 zł za bezumowne korzystanie z pojemników typu dzwon stanowiących własność pozwanej. W tym zakresie, poza fakturą, pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów, podobnie jak nie przedstawiła dowodów sprzedaży pozwanej 53 sztuk pojemników typu dzwon. Powódka stanowczo zaprzeczyła, aby strony ustaliły, że pozwana będzie uprawniona do pobierania jakichkolwiek opłat z tytułu korzystania z tych pojemników, zaprzeczyła także nabyciu od pozwanej tego typu pojemników. Sąd Okręgowy podkreślił, że z mocy art. 233 § 2 k.p.c. odmowa przedstawienia dowodów przez stronę podlega ocenie sądu. Przedstawiciel pozwanej wezwany w celu złożenia zeznań nie stawiał się na rozprawę. Ponieważ pozwana nie złożyła zeznań, zaś zeznania powódki znalazły uzasadnienie w innych dowodach zebranych w sprawie, Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom złożonym przez przedstawiciela powódki.

Odnosząc się do obrony pozwanej, Sąd Okręgowy podsumował, że nie wykazała wiarygodności zgłoszonych do potrącenia, udowodniła jedynie, że zapłaciła na rzecz powódki kwotę 14.981,40 zł. Sąd Okręgowy oddalił więc powództwo o zapłatę kwoty 14.981,40 zł.

Umorzenie postępowanie w zakresie obejmującym żądanie zapłaty kwoty 991,44 zł Sąd Okręgowy uzasadnił cofnięciem pozwu w tej części (art. 355 k.p.c.).

Orzeczenie o kosztach procesu umotywował wynikiem sprawy, którą powódka przegrała jedynie w zakresie 10 %, a także treścią art. 100 k.p.c.

Skarżąc opisany wyrok Sądu Okręgowego w części uwzględniającej powództwo i orzekającej o kosztach procesu, pozwana w apelacji wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, względnie o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie uwzględnionego powództwa i zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Przede wszystkim zarzuciła nieważność postępowania, o jakiej mowa w art. 379 pkt 2 k.p.c., z uwagi na nienależyte umocowanie pełnomocnika procesowego powódki. Zarzuciła też naruszenie innych przepisów postępowania: 1) art. 233 § 1 w związku z art. 232 w związku z art. 382 k.p.c., 2) art. 233 § 1 w związku z art. 232 w związku z art. 6 k.c., 3) art. 328 § 2 w związku z art. 382 k.p.c. Ponadto zarzuciła nierozpoznanie istoty sprawy oraz błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku.

Poza tym zarzuciła naruszenie prawa materialnego, mianowicie art. 498 § 1 i k.c.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Niezasadny jest zarzut nieważności postępowania, o jakiej mowa w art. 379 pkt 2 k.p.c. W tym kontekście pozwana podniosła, że nieważność postępowania jest wynikiem naruszenia art. 201 § 1 k.s.h., art. 204 § 1 k.s.h., art. 205 k.s.h., art. 106 k.c., art. 67 § 1 k.p.c., art. 86 k.p.c. oraz art. 87 § 1 i 2 k.p.c. Najdalej idący zarzut apelacji oparty został bowiem o to, że pełnomocnictwo procesowe dla radcy prawnego T. B. zostało w imieniu powódki udzielone przez Z. T., który działał jednoosobowo, jako członek zarządu tej spółki z o.o., jak wynika z treści odcisku pieczęci imiennej, podczas gdy reprezentacja powódki wymaga działania dwóch członków zarządu. Zdaniem pozwanej, gdyby przyjąć, że Z. T. działał jako pełnomocnik powódki, czego nie ujawnił, gdy udzielał pełnomocnictwa, wówczas znaczenia nabrałoby to, że jemu nie zostało ważnie i skutecznie udzielone pełnomocnictwo. Stanowisko to pozwana wywiodła z tego, że pełnomocnictwo z 3 października 2016 r. dla Z. T. jest pełnomocnictwem ogólnym. Niedopuszczalne jest

zaś udzielenie pełnomocnictwa ogólnego jednemu z członków zarządu spółki z o.o., gdyż stanowiłoby to obejście przepisów regulujących zasady reprezentacji tej osoby prawnej. Ponieważ Z. T. nie jest ani radcą prawnym, ani adwokatem, nie mógł zostać umocowany do reprezentacji procesowej powódki. Poza tym w zakresie pełnomocnictwa z 3 października 2016 r. nie wchodzi udzielenie substytucji. Powódka zaprzeczyła zasadności zarzutu nieważności postępowania oraz złożyła do akt sprawy pełnomocnictwo dla tego samego pełnomocnika zawodowego (radcy prawnego T. B.), który ją reprezentował w pierwszej instancji, udzielone w jej imieniu przez dwóch członków zarządu (G. S. i Z. T.) w dniu 7 października 2016 r. (k. 298), to jest jeszcze przed wniesieniem pozwu inicjującego niniejszą sprawę. Poza tym pełnomocnictwem pozwana dołączyła do odpowiedzi na apelację pisemne oświadczenie złożone już po wydaniu zaskarżonego wyroku, którym powódka – reprezentowana przez dwóch członków zarządu (G. S. i Z. T.) – potwierdziła wszystkie czynności podjęte w niniejszym procesie przez radcę prawnego T. B. oraz radców prawnych D. B. i B. C., którym radca prawny T. B. udzielił substytucji w toku postępowania w pierwszej instancji (k. 299).

Na uwzględnienie nie zasługuje też zarzut nierozpoznania istoty sprawy, już choćby dlatego, że został sformułowany w abstrakcji od zakresu zaskarżenia apelacją wniesioną przez stronę pozwaną. Powódka nie zmierzała do uzupełnienia orzeczenia rozstrzygającego sprawę. Tymczasem, zdaniem pozwanej, nierozpoznanie istoty sprawy ma polegać na tym, że zaskarżonym wyrokiem nie rozstrzygnięto o całości powództwa, gdyż powódka domagała się zasądzenia kwoty 154.282,94 zł, podczas gdy Sąd Okręgowy zaskarżonym wyrokiem zasądził łącznie 138.250,10 zł z odsetkami określonymi w sentencji, oddalił powództwo o zapłatę kwoty 14.981,40 zł i umorzył postępowanie w zakresie kwoty 991,44 zł (suma tych kwot to 154.222,94 zł). Zatem w okolicznościach sprawy wystarczające jest takie odniesienie się do podniesionego przez pozwaną zarzutu nierozpoznania istoty sprawy, że apelacja kwestionuje zaskarżony wyrok tylko w tej części, którą uwzględniono powództwo. Bardziej pogłębione uwagi w kwestii nierozpoznania istoty sprawy są w tej sytuacji zbędne, gdyż nie odnosiłyby się do oceny zasadności uwzględnienia powództwa w zakresie kwoty 138.250,10 zł z odsetkami za opóźnienie w zapłacie.

Nietrafny jest także zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. Sąd Okręgowy, działając jako sąd pierwszej instancji, nie mógł uchybić temu przepisowi, gdyż rozpoznając sprawę w pierwszej instancji w ogóle go nie stosował. Stanowiąc, że sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, art. 382 k.p.c. adresowany jest do sądów drugiej instancji.

Podobnie chybiony jest zarzut naruszenia art. 232 k.p.c., który w pierwszym zdaniu stanowi, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, a w jego drugim zdaniu mowa jest o uprawnieniu sądu do dopuszczenia dowodu niewskazanego przez stronę. Sąd Okręgowy nie mógł naruszyć art. 232 k.p.c. w tej części, w której przepis ten stanowi o obowiązku stron, skoro w tym zakresie nie jest adresowany do sądu. Jeżeli zaś chodzi o pozostałą część art. 232 k.p.c., wystarczające jest odniesienie się do teraz omawianego zarzutu apelacji przez konstatację, że Sąd Okręgowy nie dopuścił dowodu niewskazanego przez strony.

Wprawdzie art. 6 k.c. jest przepisem prawa materialnego, regulującym rozkład ciężaru dowodowego, ale już przy okazji odnoszenia się do zarzutów naruszenia przepisów postępowania można stwierdzić, że nie sposób zgodzić się z zarzutem jego naruszenia. Zarzut naruszenia art. 6 k.c. tak bowiem został w apelacji skonstruowany, że pozwana powiązała go z naruszeniem art. 232 k.p.c., o którym była już mowa, jak też zarzutem naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Jednakże Sąd Okręgowy nie rozłożył przeciw ciężaru dowodowego w sposób sprzeczny z tym, co wynika z art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. O zarzucie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. mowa będzie w dalszej części uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego.

Sąd dokonuje ustaleń faktów spornych między stronami na podstawie wyników postępowania dowodowego, które prowadzi w oparciu o przepisy regulujące postępowanie dowodowe, będące częścią przepisów postępowania. Zarzut poczynienia błędnych ustaleń faktycznych nie może więc oznaczać nic innego, niż naruszenie określonego przepisu postępowania, którego efektem jest tego rodzaju ustalenie. Zarzucając w apelacji poczynienie błędnych ustaleń faktycznych, pozwana ograniczyła się do krytyki stanowiska Sądu Okręgowego, że poza sporem jest, iż przy wykonywaniu umowy konsorcjum I strony rozliczały się według aneksu do umowy konsorcjum I. Krytyka ta oparta jest na tym, że aneks podpisała tylko powódka, ze względu na co pozwana zakwestionowała zasadność wystawienia faktur

numer (...), (...) i (...) oraz zasadność powództwa o wynagrodzenie objęte tymi fakturami. Tak sformułowany zarzut poczynienia błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę wyroku nie może być skuteczny już tylko dlatego, że pozwana nie wskazała przepisów postępowania, którym uchybienie doprowadzić miało do ustaleń uznanych przez pozwaną za błędne. Nie jest rzeczą sądu rozpoznającego apelację poszukiwanie przepisów prawa, którym uchybić miałby sąd pierwszej instancji, ponieważ w granicach zaskarżenia, gdy chodzi o naruszenie przepisów postępowania, sąd drugiej instancji z urzędu bierze pod uwagę jedynie nieważność postępowania (art. 378 § 1 k.p.c.).

W oparciu o dowody przeprowadzone już w pierwszej instancji można sformułować kilka uwag w kontekście ustaleń faktycznych i wykładni umów, o które chodzi w sprawie. Wskazana w każdej z faktur o numerach (...) (z 28 lutego 2014 r.), (...) (z 31 marca 2014 r.) i (...) (z 30 kwietnia 2014 r.) kwota 21.600 zł obejmuje podatek VAT, wynoszący 8 % od 20.000 zł. Strony tak działały przy realizacji umowy nr (...) oraz umowy konsorcjum I, że powódka wykonywała jedynie świadczenie, które polegało na selektywnym odbiorze odpadów na terenie miasta (...), a pozostali konsorcjanci to akceptowali. W materiale sprawy brak przecież dowodów, które prowadziłyby do wniosku, że taki sposób realizacji umowy nr (...) i umowy konsorcjum I wywoływał sprzeciw pozostałych konsorcjantów, zwłaszcza pozwanej, który świadczyłyby o twierdzeniu przez nich, że powódka nieprawidłowo wykonywała umowę nr (...) i umowę konsorcjum I. Przede wszystkim zaś to właśnie pozwana oświadczeniem z 30 września 2014 r. o potrąceniu wzajemnych wierzytelności, a zatem około 2 lata przed wniesieniem pozwu, objęła wierzytelność wskazaną w jednej z faktur o numerach(...), (...) i (...), opiewających na kwotę 21.600 zł każda, mianowicie w fakturze numer (...), ale tylko w zakresie kwoty 4.992,53 zł (k. 173-174). To oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności pozwana potwierdziła późniejszym oświadczeniem, złożonym już po doręczeniu jej odpisu pozwu, zawartym w piśmie z 18 listopada 2016 r. (k. 176). Takie zachowanie pozwanej przy wykonywaniu oraz rozliczaniu umowy nr (...) i umowy konsorcjum I ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Po pierwsze, zachowanie to oznacza, że nie budziło wątpliwości między stronami i trzecim konsorcjantem, iż umowa nr (...) ma być realizowana przez konsorcjantów zgodnie z tym, jak ukształtowali stosunek prawny między sobą, a to nastąpiło umową konsorcjum I w kształcie określonym aneksem do niej, mimo podpisania go tylko przez powódkę. I tak się działo, że powódka dokonywała selektywnego odbioru odpadów na terenie miasta (...) (pозwana tego nie neguje), co czyniła w zamian za wynagrodzenie dla niej, które ustalone zostało do 30 czerwca 2014 r. w wysokości 20.000 zł netto miesięczne (21.600 zł z podatkiem VAT), jak w aneksie do umowy konsorcjum I. Po 30 czerwca 2014 r. wynagrodzenie za to świadczenie miało podlegać dalszej negocjacji. W sprawie chodzi jednak o wynagrodzenie za świadczenie spełnione przed końcem czerwca 2014 r. Jak o tym była mowa, wynagrodzenie za realizowane przed 30 czerwca 2014 r. świadczenie w postaci selektywnego odbioru odpadów na terenie miasta (...) powódka obejmowała fakturami wystawianymi dla pozwanej. Po drugie, mimo podniesionego w apelacji zarzutu, że Sąd Okręgowy nie wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zapłaty których z dwóch faktur na kwotę 21.600 zł brutto powódka dochodziła pozwem, do którego dołączyła trzy takie faktury, nie mogło budzić wątpliwości pozwanej, co było przedmiotem żądania zapłaty sformułowanego w pozwie. Mianowicie, że w niniejszej sprawie powódka dochodzi zapłaty całego miesięcznego wynagrodzenia za selektywny odbiór odpadów na terenie miasta (...), objętego fakturami numer (...) z 28 lutego 2014 r. i (...) z 31 marca 2014 r., to jest kwot 21.600 zł z odsetkami za opóźnienie w zapłacie od 23 kwietnia 2014 r. i 21.600 zł z odsetkami za opóźnienie w zapłacie od 22 maja 2014 r., a ponadto części wynagrodzenia za takie samo świadczenie, które objęła fakturą numer (...) (wystawioną także na kwotę 21.600 zł), to jest kwoty 4.992,53 zł z odsetkami za opóźnienie w zapłacie od 20 czerwca 2014 r. Pozwana przecież właśnie z tą częścią wierzytelności o wynagrodzenie przysługujące powódce za selektywny odbiór odpadów na terenie miasta (...) (4.992,53 zł), objętego fakturą numer (...) z 30 kwietnia 2014 r. (w całości wynoszącego 21.600 zł), potrąciła wierzytelność, jaka miała jej przysługiwać względem powódki. Wprost pozwana wskazała to już w oświadczeniu o potrąceniu i oświadczeniu, którym je potwierdziła. Złożenie oświadczenia o potrąceniu, którego celem jest umorzenie wzajemnych wierzytelności, nie tylko oznacza to, że w tej części (4.992,53 zł) pozwana nie zapłaciła wynagrodzenia za selektywny odbiór odpadów na terenie miasta (...), które objęte jest fakturą numer (...) z 30 kwietnia 2014 r. Potwierdza też takie ukształtowanie stosunku prawnego między konsorcjantami, że powódka dokonywała selektywnego odbioru odpadów na terenie miasta (...), wykonując umowę nr (...) i umowę konsorcjum I, w zamian za wynagrodzenie w kwocie 20.000 zł netto (21.600 zł z podatkiem VAT), mimo że aneks do umowy konsorcjum I został podpisany tylko przez powódkę. Podsumowując tę część uwag Sądu Apelacyjnego, powódka w niniejszym procesie dochodziła zapłaty wynagrodzenia za zrealizowane świadczenie w postaci selektywnego odbioru

odpadów na terenie miasta (...), które objęła fakturami numer (...) z 28 lutego 2014 r. i (...) z 31 marca 2014 r. w kwotach 21.600 zł z odsetkami za opóźnienie w zapłacie od 23 kwietnia 2014 r. i 21.600 zł z odsetkami za opóźnienie w zapłacie od 22 maja 2014 r. oraz fakturą numer (...) z 30 kwietnia 2014 r., ale w ostatnim wypadku tylko w zakresie kwoty 4.992,53 zł z odsetkami za opóźnienie w zapłacie od 20 czerwca 2014 r., jako części wynagrodzenia w kwocie 21.600 zł za selektywny odbiór odpadów na terenie miasta (...), objętego ostatnio wskazaną fakturą. Konsorcjanci, w tym strony procesu, tak bowiem ułożyli stosunek prawny nawiązany umową konsorcjum I, jak oddali to w aneksie do umowy konsorcjum I, mimo podpisania go tylko przez powódkę. W ten sposób przecież realizowali ten stosunek prawny (stosunek wewnętrzny między nimi nawiązany umową konsorcjum I) przy wykonywaniu umowy nr (...) (stosunek między konsorcjantami i zamawiającym). Realizacja umowy konsorcjum I w sposób określony w aneksie do niej, niezależnie od podpisania go tylko przez powódkę, wskazuje na zgodny zamiar konsorcjantów oraz cel umowy konsorcjum I. Zawarcie umowy nr (...) w wyniku zamówienia publicznego nie stało na przeszkodzie takiemu ukształtowaniu stosunku wewnętrznego, to jest między konsorcjantami, gdyż wewnętrzny stosunek prawny, to jest między konsorcjantami, pozostaje poza regulacją prawa zamówień publicznych.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i doświadczenia życiowego. Powinna uwzględniać wymagania prawa procesowego, wskazania wiedzy naukowej, reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny ma obowiązek rozważyć materiał dowodowy jako całość, dokonując wyboru określonych środków dowodowych i – wążąc ich wiarygodność oraz moc – odnieść je do pozostałego materiału dowodowego. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego, czy też wskazaniom wiedzy naukowej. Jedynie uchybienie im może być bowiem przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Zasadne podniesienie zarzutu naruszenia tego przepisu nie może więc polegać na samym wyrażeniu przez stronę odmiennego od przedstawionego przez sąd przekonania o wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Obraza przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. może polegać albo na przekroczeniu granic swobody oceny wyznaczonej logiką, doświadczeniem, czy zasadami nauki, albo na niedokonaniu przez sąd wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego sprawy. W tym drugim przypadku wyciągnięte przez sąd wnioski mogą być logiczne i zgodne z doświadczeniem życiowym, jednakże poczynione są w oparciu tylko o część materiału dowodowego, z pominięciem pozostałej części tego materiału, która pozwoliłaby na wyciągnięcie innych wniosków.

Zdaniem pozwanej, wyrażonym w odpowiedzi na pozew, brak dokumentu określającego zasady rozliczeń między konsorcjantami po grudniu 2013 r., wobec upływu czasu, na który został zawarty załącznik do umowy konsorcjum (...), ma ten skutek, że całe wynagrodzenie za wykonanie przez powódkę po grudniu 2013 r. przedmiotu zamówienia publicznego zrealizowanego w oparciu o umowę nr (...) przysługuje liderowi konsorcjum, jako podmiotowi bezpośrednio rozliczającemu się z zamawiającym albo że nie sposób określić, w jakiej części to wynagrodzenie przysługiwałoby powódcie. Ta argumentacja doprowadziła pozwaną do sformułowania w odpowiedzi na pozew wniosku o bezzasadności powództwa w tym zakresie, który wynika z faktur numer (...) z 28 lutego 2014 r. (po korekcie obejmującej wynagrodzenie w kwocie 25.177,52 zł za odbiór i zagospodarowanie odpadów przez powódkę), (...) z 30 marca 2014 r. (obejmującej wynagrodzenie w kwocie 27.946,78 zł za odbiór i zagospodarowanie odpadów przez powódkę) i (...) z 30 kwietnia 2014 r. (obejmującej wynagrodzenie w kwocie 36.993,27 zł za odbiór i zagospodarowanie odpadów przez powódkę). Częściowo kontynuując to stanowisko, pozwana w apelacji zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. Do naruszenia tego przepisu miało dojść wskutek przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów oraz w efekcie dokonania oceny materiału dowodowego sprzecznie z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Pozwana podniosła, że wyraża się to tym, że chociaż Sąd Okręgowy na podstawie zebranego materiału przyjął, że po styczniu 2014 r. nie obowiązywał załącznik do umowy konsorcjum (...), gdyż strony miały dokonać nowych ustaleń w przedmiocie, który regulował, to jednak rozstrzygając o powództwie przyjął, że postanowienia załącznika do umowy konsorcjum (...) obowiązują w odniesieniu do ustalenia wysokości wynagrodzenia dla powódki. Zgodzić się trzeba z pozwaną, że żaden z dowodów dopuszczonych w sprawie nie stanowi podstawy do jednoczesnego ustalenia, że wynagrodzenie za świadczenie spełniane przez powódkę po styczniu 2014 r. ma być określone według

zasad wynikających z załącznika do umowy konsorcjum (...), natomiast wynagrodzenie dla pozwanej za świadczenie przez nią spełniane po styczniu 2014 r. nie może być określone według tych zasad. Sąd Okręgowy podkreślił, że niedokonanie przez strony po styczniu 2014 r. ustaleń w przedmiocie objętym załącznikiem do umowy konsorcjum (...) nie zwalnia pozwanej z obowiązku zapłaty wynagrodzenia za usługi, które powódka wykonała i za które pozwana otrzymała wynagrodzenie od zamawiającego. To samo dotyczy wynagrodzenia za świadczenia spełniane przez pozwaną, która po styczniu 2014 r. wykonywała je na rzecz obu podmiotów uczestniczących w konsorcjum. Nie ma w materiale dowodowym sprawy podstaw do ustalenia, że pozwana miała to czynić nieodpłatnie, w przeciwieństwie do powódki. Po styczniu 2014 r. strony nie zmieniły sposobu realizacji umowy nr (...) i umowy konsorcjum (...) oraz nie ustaliły wynagrodzenia za spełniane przez siebie świadczenia w odmiennej wysokości od dotychczasowej. Skoro strony swe wcześniejsze świadczenia wyceniły załącznikiem do umowy konsorcjum (...) i brak podstaw do ustalenia, że po styczniu 2014 r. zmianie uległa wartość tych świadczeń bądź że odtąd obie strony miały je realizować nieodpłatnie, także wynagrodzenie dla pozwanej określone musi być według tego, co wynika z załącznika do umowy konsorcjum (...). Chodzi tu o prowadzenie (...) oraz rozliczanie i prowadzenie kontraktu, wycenione na 4.000 zł netto (prowadzenie (...)) i 2.000 zł netto (rozliczanie i prowadzenie kontraktu), co strony miały pokrywać w równym stopniu. Zatem powódkę obciążały z tych tytułów kwoty, odpowiednio, 2.000 zł netto (2.460 zł z podatkiem VAT) i 1.000 zł netto (1.230 zł z podatkiem VAT).

Wierzytelności w łącznej kwocie 22.140 zł z tytułu prowadzenia (...), przysługujące pozwanej względem powódki, objęła ona fakturami numer: (...) z 14 lutego 2014 r. (k. 172), (...) z 31 marca 2014 r. (k. 171), (...) z 31 marca 2014 r. (k. 170), (...) z 31 maja 2014 r. (k. 165), (...) z 31 maja 2014 r. (k. 164), (...) z 30 czerwca 2014 r. (k. 158), (...) z 31 lipca 2014 r. (k. 157), (...) z 30 sierpnia 2014 r. (k. 153), (...) z 30 września 2014 r. (k. 147), z których każda opiewa na kwotę 2.460 zł, płatną – odpowiednio – do 16 marca 2014 r., do 30 kwietnia 2014 r., do 30 kwietnia 2014 r., do 25 czerwca 2014 r., do 25 czerwca 2014 r., do 30 lipca 2014 r., do 30 sierpnia 2014 r., do 29 września 2014 r., do 30 października 2014 r.

Do akt sprawy pozwana ponadto złożyła faktury o numerach: a) (...) z 30 września 2014 r., opiewającą na kwotę 1.230 zł za usługę nadzorowania we wrześniu 2014 r., płatną 30 października 2014 r., dotyczącą umowy nr (...) (k. 146), b) (...) z 30 sierpnia 2014 r., opiewającą na kwotę 1.820,36 zł za usługę nadzorowania w sierpniu 2014 r., płatną do 29 września 2014 r., dotyczącą umów nr (...) i (...) (k. 152), c) (...) z 31 lipca 2014 r., opiewającą na kwotę 3.080,69 zł za usługę nadzorowania w lipcu 2014 r., płatną 30 sierpnia 2014 r., dotyczącą umów nr (...) i (...) (k. 156), d) (...) z 30 czerwca 2014 r., opiewającą na kwotę 1.685,80 zł za usługę nadzorowania (bez określenia jego czasu), płatną do 30 lipca 2014 r. (k. 158), e) (...) z 31 maja 2014 r., opiewającą na kwotę 1.230 zł za usługę nadzorowania w maju 2014 r., płatną do 25 czerwca 2014 r. (k. 164), f) (...) z 31 maja 2014 r., opiewającą na kwotę 1.230 zł za usługę nadzorowania (bez określenia jego czasu), płatną do 25 czerwca 2014 r. (k. 165), g) (...) z 31 marca 2014 r., opiewającą na kwotę 1.230 zł za usługę nadzorowania w marcu 2014 r., płatną do 30 kwietnia 2014 r. (k. 170), h) (...) z 31 marca 2014 r., opiewającą na kwotę 1.230 zł za usługę nadzorowania (bez określenia jego czasu), płatną do 30 kwietnia 2014 r. (k. 171), i) (...) z 14 lutego 2014 r., opiewającą na kwotę 3.238,39 zł za usługę nadzorowania (bez określenia jego czasu), płatną do 16 marca 2014 r. (k. 172). Łącznie ostatnio wskazane faktury obejmują kwotę 15.975,24 zł. Pozwana nie udowodniła twierdzenia zawartego w apelacji, że usługa nadzorowania wskazana w teraz przedstawionych fakturach jest rozliczaniem i prowadzeniem kontraktu, o czym wcześniej była mowa w odniesieniu do umowy konsorcjum (...) i umowy nr (...) w kontekście obowiązków stron i wynagrodzenia. Tożsamość tych pojęć nie wynika z opisu zawartego w fakturach, w których mowa jest też o usłudze nadzorowania w kontekście umowy nr (...). Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na niezłożenie do akt sprawy załącznika do umowy konsorcjum (...), obejmującego podział obowiązków i zasady rozliczeń pomiędzy stronami, którego zawarcie przewidziały w § 5 umowy konsorcjum (...), a także na niestawienie się osoby wchodzącej w skład organu uprawnionego do reprezentowania pozwanej w celu przesłuchania za tę osobę prawną, mimo wezwania jej przedstawicieli na rozprawę w tym właśnie celu. W efekcie pozwana nie udowodniła twierdzenia, że dziewięć ostatnio omówionymi fakturami objęte jest przysługujące jej wynagrodzenie za rozliczanie i prowadzenie umów nr (...) i (...) w łącznej kwocie 15.975,24 zł.

Jeżeli chodzi o przedstawione do potrącenia wierzytelności z tytułu „dzierżawy” pojemników od Gminy (...) (wiejskiej) i wierzytelności z tytułu „dzierżawy” gruntów gminnych pod pojemnikami, pozwana odwołała się już w odpowiedzi

na pozew do wydruku z systemu księgowego A., stanowiącego zestawienie faktur z tytułu czynszu „dzierżawy” pojemników i gruntu pod pojemnikami (k. 119-120) oraz złożonych tytułem przykładu kilku faktur wystawionych z tego tytułu dla niej przez Gminę (...) (wiejską), obejmujących wierzytelność za luty i marzec 2015 r., do których dołączone zostały wykazy gruntów pod pojemnikami do selektywnej zbiórki odpadów oraz wyliczenia czynszu na podstawie umowy „dzierżawy” pojemników z 31 marca 2014 r. (faktury numer (...) z 9 lutego 2015 r., (...) z 10 marca 2015 r., (...) z 9 lutego 2015 r., (...) z 10 marca 2015 r. – k. 121-140). Sąd Okręgowy uznał, że teraz wskazane faktury nie stanowią dowodu, że Gmina (...) (wiejska) obciążyła pozwaną czynszem z tego tytułu, skoro nie obejmują czasu korzystania z gminnych pojemników i gminnego gruntu, którego dotyczą wierzytelności objęte oświadczeniem o potrąceniu. Tymczasem w wydruku z systemu A. znajdują się adnotacje obejmujące nie tylko te faktury wystawione przez Gminę (...) (wiejską) z tytułu czynszu „dzierżawy” gruntów i pojemników złożone do akt tytułem przykładu, wyżej przywołane, ale też wystawione za czas wcześniejszy. Przede wszystkim jednak w dniu 20 czerwca 2017 r. G. S., przesłuchany za powódkę prezes jej zarządu, zeznał, że powódka nie kwestionuje kosztów „dzierżawy” pojemników stanowiących własność Gminy (...) i gruntu pod nimi oraz faktur, które dotyczą kosztów „dzierżawy” gminnych gruntów i pojemników, przecząc jedynie zasadności obciążenia powódki wynagrodzeniem za bezumowne korzystanie z pojemników stanowiących własność pozwanej (k. 252). Nie chodziło więc o dostrzeżone przez Sąd Okręgowy wcześniejsze przyznanie przez powódkę (na rozprawie w dniu 30 maja 2017 r.) obciążenie konsorcjantów przez Gminę (...) (wiejską) wynagrodzeniem za bezumowne korzystanie z gminnych pojemników w okresie od 1 sierpnia 2013 r. do 31 marca 2014 r., to jest za czas poprzedzający zawarcie przez strony z tą Gminą umowy „dzierżawy” pojemników z 31 marca 2014 r. (k. 115-116). Jako na zakwestionowane wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z pojemników, G. S. w zeznaniu z 20 czerwca 2017 r. wprost wskazał wynagrodzenie objęte wystawioną przez pozwaną dla powódki fakturą numer (...) z 31 maja 2014 r., opiewającą na kwotę 7.950 zł netto, to jest 9.778,50 zł z podatkiem VAT, z terminem zapłaty do 25 czerwca 2014 r., obejmującą bezumowne korzystanie z pojemników pozwanej, a nie z pojemników gminnych (k. 163). W odniesieniu do korzystania z pojemników pozwanej i zagadnienia odpłatności za to G. S. zeznał, że strony porozumiały się, iż każda z nich ustawi na terenie Gminy (...) (wiejskiej) określonego typu pojemniki i nie będą się nawzajem obciążać wynagrodzeniem za korzystanie z nich przez drugą ze stron (k. 252). Zatem Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że pozwana nie wykazała przedstawionych do potrącenia wierzytelności względem powódki z tytułu „dzierżawy” gminnych gruntów i gminnych pojemników oraz z tytułu bezumownego korzystania z gminnych pojemników za czas objęty oświadczeniem o potrąceniu. Pozwana te wierzytelności ujęła fakturami o numerach: a) (...) z 30 września 2014 r., opiewającą na kwotę 1.432,06 zł, płatną 25 października 2014 r. (k. 148), b) (...) z 30 września 2014 r., opiewającą na kwotę 147,92 zł, płatną do 25 października 2014 r. (k. 149), c) (...) z 30 sierpnia 2014 r., opiewającą na kwotę 1.432,06 zł, płatną do 29 września 2014 r. (k. 150), d) (...) z 30 sierpnia 2014 r., opiewającą na kwotę 147,92 zł, płatną do 29 września 2014 r. (k. 151), e) (...) z 31 lipca 2014 r., opiewającą na kwotę 1.432,06 zł, płatną do 30 sierpnia 2014 r. (k. 154), f) (...) z 31 lipca 2014 r., opiewającą na kwotę 147,92 zł, płatną do 30 sierpnia 2014 r. (k. 155), g) (...) z 30 czerwca 2014 r., opiewającą na kwotę 1.432,06 zł, płatną do 25 lipca 2014 r. (k. 159), h) (...) z 30 czerwca 2014 r., opiewającą na kwotę 147,92 zł, płatną do 25 lipca 2014 r. (k. 160), i) (...) z 31 maja 2014 r., opiewającą na kwotę 1.432,06 zł, płatną do 25 czerwca 2014 r. (k. 161), j) (...) z 31 maja 2014 r., opiewającą na kwotę 147,92 zł, płatną do 25 czerwca 2014 r. (k. 162), k) (...) z 30 kwietnia 2014 r., opiewającą na kwotę 1.450,71 zł, płatną do 2 czerwca 2014 r. (k. 167), l) (...) z 30 kwietnia 2014 r., opiewającą na kwotę 1.432,06 zł, płatną do 13 maja 2014 r. (k. 168), ł) (...) z 30 kwietnia 2014 r., opiewającą na 11.456,52 zł, płatną do 19 czerwca 2014 r. (k. 169). Trzynastoma ostatnio omówionymi fakturami objęta jest przysługująca powódce wierzytelność z tytułu rozliczeń między stronami „dzierżawy” gminnych gruntów i gminnych pojemników oraz z tytułu bezumownego korzystania z gminnych pojemników za czas objęty oświadczeniem o potrąceniu w łącznej kwocie 22.239,19 zł.

Była już mowa o zeznaniu G. S. odnośnie do nieodpłatnego korzystania przez strony z pojemników drugiej z nich. Stwierdzić trzeba, że brak podstaw do odmowy wiarygodności i mocy dowodowej jego zeznaniu. W kontekście wypowiedzi G. S. i braku zeznań członków zarządu pozwanej, którzy nie stawili się na rozprawę wyznaczoną w celu ich przesłuchania, zgodzić się trzeba z Sądem Okręgowym, że postępowanie dowodowe nie wykazało podstaw do obciążenia powódki wynagrodzeniem za bezumowne korzystanie przez nią z pojemników typu dzwon stanowiących własność pozwanej (faktura numer (...) z 31 maja 2014 r., k. 163).

Pozwana nie udowodniła, że pozwanej sprzedała 53 pojemniki typu dzwon, mimo że do potrącenia przedstawiła wierzytelność o zapłatę ceny sprzedaży, którą ujęła w fakturze numer (...) z 31 maja 2014 r., obejmującej cenę sprzedaży 53 pojemników typu dzwon w kwocie 79.595,03 zł, płatną do 25 czerwca 2014 r. (k. 166). Powódka zaprzeczyła nabyciu pojemników od pozwanej, podnosząc, że w dalszym ciągu pojemniki pozwanej znajdują się na terenie Gminy (...), gdzie powódka nie prowadzi już działalności (zeznanie G. S., k. 252). Natomiast zgłoszony przez pozwaną do przesłuchania świadek Ł. U. zeznał na rozprawie w dniu 30 maja 2017 r., że nie ma wiadomości o tym, aby pozwana sprzedała pojemniki powódce (k. 238).

Zatem spośród wierzytelności przysługujących pozwanej względem powódki, które objęte zostały doręczonym powódce (k. 175) oświadczeniem z 30 września 2014 r. o potrąceniu wzajemnych wierzytelności (k. 173-174) i doręczonym powódce (k. 178) oświadczeniem z 18 listopada 2016 r. potwierdzającym oświadczenie z 30 września 2014 r. o potrąceniu wzajemnych wierzytelności (k. 176-177) pozwana udowodniła w niniejszym procesie jedynie wierzytelności w łącznej kwocie 44.379,19 zł.

Wbrew zarzutowi apelacji, Sąd Okręgowy nie uznał, że dowód zapłaty powódce przez pozwaną kwoty 14.333,56 zł nie stanowi dowodu spełnienia świadczenia przez pozwaną na rzecz powódki. Sąd Okręgowy wyjaśnił jednoznacznie tylko tyle, że dowód zapłaty kwoty 14.333,56 zł nie dowodzi zaspokojenia przez pozwaną roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie. Argumentował przecież, że potwierdzenie zapłaty przelewem bankowym kwoty 14.333,56 zł nie dowodzi spełnienia przez nią świadczenia dochodzonego w niniejszej sprawie. Zapłata kwoty 14.333,56 zł dotyczyła bowiem należności objętych kilkoma fakturami (o numerach: (...), (...), (...), (...), (...) i (...)), z których już tylko faktura numer (...) z 28 lutego 2014 r., objęta pozwem, opiewając na kwotę 32.737,52 zł, przewyższa wysokość dokonanej zapłaty (14.333,56 zł). Sąd Okręgowy dodał, że z polecenia wykonania operacji bankowej, o jakiej teraz mowa, wynika, że w szczegółach płatności wskazano faktury o numerach niższych od numeru (...), a więc dotyczących faktur wcześniej wymagalnych. Zgodzić się więc trzeba z Sądem Okręgowym, że omawiany dokument dowodzący bankowej operacji zapłaty kwoty 14.333,56 zł nie dowodzi jednak zaspokojenia przez pozwaną dochodzonego roszczenia, skoro nawet nie pozwala ustalić, w jakiej części zapłata miałaby nastąpić na poczet wierzytelności objętej fakturą numer (...) z 28 lutego 2014 r., opiewającą na kwotę 32.737,52 zł.

Podsumowując, Sąd Apelacyjny podziela te ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, który w dotychczasowym wywodzie nie zakwestionował i te ustalenia, jako prawidłowe, przyjmuje za swoje, uzupełniając je w sposób już przytoczony.

Zatem pozwana wykazała, że wierzytelności dochodzone w niniejszej sprawie uległy umorzeniu w zakresie kwoty 44.379,19 zł, a to w następstwie skutecznie złożonego oświadczenia o potrąceniu, którego efektem jest wzajemne umorzenie się wierzytelności obu stron do wysokości wierzytelności niższej.

Z uwagi na wielość wzajemnych wierzytelności, ich sumy i treść oświadczenia o potrąceniu, które zawiera jedynie zestawienie wzajemnych wierzytelności, ale nie wskazuje, które konkretnie z wierzytelności przysługujących powódce pozwana zaspokaja określoną, konkretną ze swych wierzytelności, podkreślić trzeba, że stosownie do art. 503 k.c. do potrącenia odpowiednio stosuje się przepisy o zaliczeniu zapłaty, to jest art. 451 k.c., gdy świadczenie dłużnika (jego wierzytelność) jest niższe od sumy jego długów. Sąd Apelacyjny podziela pogląd judykatury, że przy zgłoszeniu do potrącenia kilku wierzytelności, gdy dłużnika obciąża kilka długów, nie jest wymagane do skuteczności potrącenia wskazanie, w jaki sposób powinny być one względem siebie potrącone, a więc nie jest konieczne szczegółowe przyporządkowanie określonej wierzytelności konkretnemu długowi. Nieokreślenie tego oznacza jedynie, że potrącający nie wskazał, które konkretne długi mają być zaspokojone przez zgłoszone do potrącenia określone wierzytelności. W tej właśnie sytuacji, to jest gdy wierzytelności te nie wystarczają na zaspokojenie wszystkich długów, odpowiednie zastosowanie znajdzie art. 451 k.c., poprzez odesłanie zawarte w art. 503 k.c. Należało zatem przyjąć, że wskutek oświadczenia o potrąceniu nastąpiło umorzenie najdawniej wymagalnych długów spośród objętych oświadczeniem o potrąceniu (art. 451 § 3 k.c.).

Zwrócić też trzeba uwagę, że umorzenie to obejmuje należność główną, od której przysługują odsetki za opóźnienie w zapłacie od chwili wymagalności do chwili umorzenia (art. 481 § 1 i 2 k.c. w brzmieniu sprzed 1 stycznia 2016 r. i od tego dnia), które za ten czas podlegają zasądzeniu, jako przysługujące powódce.

Zaskarżony wyrok podlegał zatem – na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. – częściowej zmianie przez oddalenie uwzględnionego nim powództwa w zakresie, w jakim doszło do umorzenia dochodzonych wierzytelności wskutek oświadczenia o potrąceniu wzajemnych wierzytelności, złożonego przez pozwaną oraz orzekającej o kosztach procesu, stosownie do jego wyniku (powódka utrzymała się w 61 % w swym żądaniu), wartości przedmiotu sporu i sumy kosztów stron (22.149 zł), a to na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. oraz § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu pierwotnym (Dz. U. poz. 1804) z uwagi na datę wniesienia pozwu (19 października 2016 r., k. 72).

Apelacja w pozostałej części – jako bezzasadna – podlegała oddaleniu (art. 385 k.p.c.).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosownie do wartości przedmiotu zaskarżenia oraz wyniku sprawy w drugiej instancji (powódka utrzymała się ze swoim żądaniem w 68 %), a to na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w aktualnym brzmieniu (tekst jednolity w Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

SSA Zofia Kołaczyk SSA Grzegorz Stojek SSA Wiesława Namirska